

תנ"ך

לבתי ספר עצמאיים

הוראות

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון – עיון בתורה (ספר שמות עם מפרשים)	–	(16x3)	–	48 נקודות
פרק שני – עיון בנביאים אחרונים	–	(9x4)	–	36 נקודות
פרק שלישי – עיון בכתובים	–	(8x2)	–	16 נקודות
סך הכול	–			100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.
- ד. הוראות מיוחדות: בפרק השני ובפרק השלישי יש לענות על פי רש"י או מצודת דוד.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – עיון בתורה (ספר שמות עם מפרשים) (48 נקודות)

ענו על שלוש מן השאלות 1-4 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. שמות י"ג, ט'–ט"ז

- א. "והיה כי יבאך... והעברת כל פטר רחם לה'..." (פסוקים י"א–י"ג).
מה לומדים מן האזכור של הכניסה לארץ ישראל בהקשר של דיני קדושת בכורות? כתבו את שני הפירושים שבדברי רש"י. (5 נקודות)
- ב. עיינו בפסוק י"ג.
(1) על פי רש"י, כיצד מקיימים פדיון פטר חמור? פרטו את דין החמור ואת דין השה לאחר הפדיון.
(2) על פי רש"י, מדוע עורפים את ראשו של חמור שלא נפדה?
(6 נקודות)
- ג. עיינו בפסוק ט"ז.
(1) בפסוק ט' נכתב "על ידך". איזו הלכה רש"י לומד מן הכתיב "על ידכה" שבפסוק ט"ז.
(2) על פי רש"י, מה הן "טוטפות", ומדוע הן נקראות כך?
(5 נקודות)

2. שמות י"ד, כ"ד–ל'

- א. "ויהי באשמורת הבקר" (פסוק כ"ד).
על פי רש"י, מהי "אשמורת", ומדוע היא נקראת כך? (5 נקודות)
- ב. "כי ה' נלחם להם במצרים" (פסוק כ"ה).
במי נלחם ה'? ענו על פי שני הפירושים של רש"י. (5 נקודות)
- ג. "וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים" (פסוק ל').
(1) על פי רש"י, כיצד יכלו בני ישראל לראות את המצרים מתים על שפת הים, הרי המצרים טבעו בים?
(2) על פי רש"י, לשם מה היו ישראל צריכים לראות שהמצרים מתו?
(6 נקודות)

3. שמות י"ט, י"א–י"ז

- א. "והיו נכנים" (פסוק י"א).
על פי ספורנו, מהי ההכנה שנדרשו ישראל לעשות, ומדוע הם נדרשו לעשות זאת? (5 נקודות)
- ב. "במשך היכל המה יעלו בהר" (פסוק י"ג).
על פי רש"י, מהי הכוונה במילים "במשך היכל", ומדוע רק אז הורשו ישראל לעלות להר? (5 נקודות)
- ג. "ויתצבו בתחתית ההר" (פסוק י"ז).
הסבירו את הכוונה במילים "תחתית ההר", על פי שני הפירושים של רש"י. (6 נקודות)

4. שמות כ', י"ז-כ"ב

- א. "לבעבור נסות אתכם... ובעבור תהיה יראתו..." (פסוק י"ז).
- הסבירו מה הן שתי המטרות המוזכרות בפסוק, על פי רש"י. (5 נקודות)
- ב. "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך" (פסוק כ"א).
- על פי רש"י, מה לומדים מפסוק זה בנוגע להזכרת השם המפורש, וכיצד לומדים זאת? (5 נקודות)
- ג. "חרבך הנפת עליה וְתַחֲלֶלְהָ" (פסוק כ"ב).
- רש"י: "הא למדת שאם הנפת עליה ברזל, חיללת".
- מדוע הנפת חרב ברזל על המזבח מחללת אותו? כתבו את שני ההסברים של רש"י. (6 נקודות)

פרק שני – עיון בנביאים אחרונים (36 נקודות)

ענו על ארבע מן השאלות 5–9 (לכל שאלה – 9 נקודות).

5. ישעיה א', י"ח–כ"ג

א. עיינו בפסוק י"ח.

(1) מהי כוונת הנביא בדבריו "לכו נא ונִכְחָה יאמר ה'?"

(2) "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו..." – הסבירו את ההבטחה, וכתבו את התנאי הנדרש לקיומה.

(3 נקודות)

ב. עיינו בפסוק כ"א.

מי מכונה "קריה נאמנה"? מהי כוונת המילים "צדק ילין בה"? (3 נקודות)

ג. עיינו בפסוק כ"ג.

(1) מהי כוונת הנביא בדבריו "רֹדֶף שלמנים"?

(2) "יתום לא יִשְׁפֹּט וריב אלמנה לא יבוא אליהם" – הסבירו את הקשר בין שני החלקים בפסוק.

(3 נקודות)

6. ישעיה ב', ז'–ט"ז

א. עיינו בפסוקים ז'–ח'.

הסבירו את הקשר בין שני הפסוקים. (3 נקודות)

ב. עיינו בפסוק ט'.

הסבירו את כוונת הנביא בדבריו "ואל תִּשָּׂא להם". (3 נקודות)

ג. עיינו בפסוקים י"ג–ט"ז.

כתבו מהי כוונת הנביא בכל אחד מן הציטוטים האלה:

"ארזי הלבנון" (פסוק י"ג)

"מגדל גבוה" (פסוק ט"ו)

"שְׂכִיזֹת הַחֲמָדָה" (פסוק ט"ז).

(3 נקודות)

7. ירמיה ב', כ"א-ל"א

א. עיינו בפסוק כ"א.

הסבירו במה הנביא מאשים את עם ישראל. (3 נקודות)

ב. "איך תאמרי לא נטמאתי אחרי הבעלים לא הלכתי" (פסוק כ"ג).

ג. על אמירה זו של עם ישראל הנביא עונה: "ראי דרכך בגיא דעי מה עשית". הסבירו את תשובת הנביא. (3 נקודות)

ג. "ראו דבר ה' המדבר הייתי לישראל אם ארץ מאפליה" (פסוק ל"א).

הסבירו את הטענה כלפי ישראל. (3 נקודות)

8. ירמיה ל"א, ח'-כ'

א. עיינו בפסוק ח'.

(1) הסבירו את המשמעות של הבכי והתחנונים המוזכרים בפסוק.

(2) מדוע הנביא מכנה את אפרים "בכרי" אף על פי שהוא האח הצעיר?

(3 נקודות)

ב. "וריתי נפש הכהנים דשן" (פסוק י"ג).

הסבירו את הבשורה שנאמרה לכוהנים. (3 נקודות)

ג. "הציבי לך צינים שמי לך תמרורים שתי לבך למסלה דרך הלכתי" (פסוק כ').

מה הנביא מורה לישראל לעשות? (3 נקודות)

9. יחזקאל מ"ד, י"ט-ל"א

א. "ובצאתם אל החצר החיצונה אל החצר החיצונה" (פסוק י"ט).

הסבירו מדוע הנביא כופל את דבריו. (3 נקודות)

ב. עיינו בפסוק כ"ח.

(1) הסבירו את משמעות המילים "אני נחלתם".

(2) "ואחזה לא תתנו להם".

למה הכוונה במילה "אחזה", ומדוע אין לתת אותה לכוהנים?

(3 נקודות)

ג. עיינו בפסוק ל"א.

הסבירו מדוע הציווי מופנה דווקא לכוהנים. (3 נקודות)

פרק שלישי – עיון בכתובים (16 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 10–12 (לכל שאלה – 8 נקודות).

10. תהלים כ'

א. עיינו בפסוק ב'.

(1) מהי הצרה שמזמור זה עוסק בה?

(2) מדוע העזרה מיוחסת דווקא "לאלקי יעקב"?

(3 נקודות)

ב. הסבירו את הציטוטים האלה:

"ישלח עזרך מקדש" (פסוק ג')

"ובשם אלקינו נדגל" (פסוק ו').

(3 נקודות)

ג. "עתה ידעתי כי הושיע ה' משיחיו" (פסוק ז').

מיהו "משיחו", ובעקבות מה נאמר בתחילת הפסוק "עתה ידעתי"? (2 נקודות)

11. תהלים מ"ח

א. עיינו בפסוק ח'.

הסבירו מהי המשמעות של המילים "רוח קדים", ולמי הכוונה במילים "אֲנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ". (3 נקודות)

ב. עיינו בפסוק י"ב.

הסבירו מי הן "בנות יהודה" ומדוע הן "תִּגְלָנָה". (2 נקודות)

ג. הסבירו את הציטוטים האלה:

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה'..." (פסוק ט')

"הוא יִנְהַגֵּנוּ על מות" (פסוק ט"ו).

(3 נקודות)

12. תהלים קל"ז

א. מלבי"ם (לפסוק א'): "על נהרות בבל" - מה שבכינו בבל והתאבלנו על ציון, לא היה בעבור שאיבדנו הטובות

הגשמיות מהעושר והקניינים שדות וכרמים, כי גם על 'נהרות בבל' שם ישבנו, רצה לומר, שם ישבנו ישיבת קבע, והיה

לנו גם שם נחלת שדה וכרם... ובכל זאת גם [שם] בכינו בזכרנו את ציון... ששם היה בית המקדש והעבודה והשכינה

על זה בכינו, על האושר הרוחני שנאבד מאיתנו".

על פי מלבי"ם, על מה בכו גולי בבל, וכיצד נרמז על כך בפסוק? (3 נקודות)

ב. עיינו בפסוקים ב'–ד'.

הסבירו את הקשר בין פסוק ב' ובין פסוקים ג'–ד'. (2 נקודות)

ג. עיינו בפסוק ו'.

הסבירו את המילים "אם לא אעלה את ירושלם על ראש שמחתי". (3 נקודות)

בהצלחה!